

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска д.м.н,

Декан на Факултет „Обществено здраве“ и Ръководител катедра „Общественоздравни науки“ при Факултет „Обществено здраве“ на МУ- Плевен

за дисертационния труд на **д-р Пенка Стефанова Костадинова** на тема **„Състояние, тенденции и резултати на програмата на НЗОК за профилактика на задължително здравноосигурените лица над 18 г., осъществявана от общопрактикуващите лекари“**

Със Заповед № 1312/04.07.2017 г. на Ректора на Медицински университет – Плевен на основание на Решение на Академичния съвет на МУ-Плевен (Протокол № 3/03.07.2017 г.) и чл.44, ал.2 от ПРАС в МУ-Плевен съм определена за вътрешен член на Научното жури във връзка със защитата на дисертационен труд на **д-р Пенка Стефанова Костадинова**, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Общественоздравни науки“, за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

Кратки сведения за кандидатката

Д-р Пенка Стефанова Костадинова е родена на 16.10.1968 г. Завършил е две магистратури: медицина (1994 г.) и икономика (2003 г.). Специалист по социална медицина и здравен мениджмънт от 2003 г. и по икономика на здравеопазването от 2014 г. Владее английски и руски език на ниво В1/2 и немски език на основно ниво.

Д-р Костадинова работи последователно като асистент по професионални заболявания във ВМИ-Плевен (1995-1996), медицински фелдшер и лекар-рентгенолог в Общинска болница в гр. Гулянци (1997-1999), експерт ПМП, главен инспектор, началник сектор, заместник директор на РЗОК-Плевен (1999-2010), заместник-управител и прокуриснт на ДКЦ „Света Параскева“ ЕООД-Плевен (2011-2013), асистент по социална медицина в МУ-Плевен (2011-2013), директор на РЗОК-Плевен (2013-2015 и в момента), търговски представител на фирма „Екстрапласт“ ЕООД-Плевен (2016), лекар в СПО на УМБАЛ „Г. Странски“ ЕАД-Плевен (2017).

Д-р Костадинова членува в БЛС, СУБ, Българска асоциация по обществено здраве и Европейска асоциация по обществено здраве.

Обща характеристика на дисертационния труд и неговата актуалност

Дисертационният труд съдържа 188 стандартни страници и е структуриран в четири глави: 1. Въведение; 2. Литературен обзор; 3. Цел, задачи и методология на проучването; 4. Резултати и обсъждане. Отделно са представени изводи, препоръки и приноси. Включени са общо 73 фигури, 26 таблици и 9 приложения. Библиографският списък се състои от 237 литературни източници, от които 106 на кирилица и 131 на латиница.

Актуалността на дисертационния труд е обоснована с липсата до момента на комплексно проучване на ефекта на провежданите профилактични прегледи на задължително здравноосигурените лица (ЗЗОЛ) над 18 г. от общопрактикуващите лекари (ОПЛ) у нас след въвеждането им през 2006 г. Значимостта на проблема е представена чрез известните положителни ефекти на профилактичните прегледи като своевременно откриване на рискови фактори и признаци и симптоми на заболяване недооценявани от самите лица. От друга страна са подчертани изключително негативните тенденции в България по отношение на смъртността от злокачествени новообразувания, болести на органите на кръвообращението, мозъчно-съдова болест, някои състояния възникващи по време на бременността и раждането. Подобряването на обхвата и качеството на профилактиката на възрастните е механизъм за подобряване здравния статус на населението и намаляване на разходите в здравеопазването.

Оценка на структурните части на дисертационния труд

Литературния обзор е структуриран в 8 подраздела, в които докторката представя основните понятия, основните елементи на ПЗП и ключовата фигура на ОПЛ, същността и ролята на профилактичния преглед на ЗЗОЛ за превенция и ранно откриване на социалнозначими заболявания. Направен е преглед на документи и публикации свързани с ресурсната обезпеченост на профилактичните прегледи и на проучвания върху мнението на ОПЛ и ЗЗОЛ за информираността и удовлетвореността им от профилактичните прегледи, обхвата и ефекта им.

Целта на дисертационния труд е „да се проучат и анализират нормативното регламентиране, състоянието и тенденциите на ресурсната обезпеченост, изпълнението и резултатите, и да бъдат изработени предложения за промяна на Програмата, финансирана от НЗОК за профилактика на ЗЗОЛ над 18 г. осъществявана от общопрактикуващите лекари.“ За постигане на тази цел са формулирани шест задачи, но сред тях липсва конкретна задача за изпълнение на последната част от целта, а именно изработва-

нето на предложения за промяна на програмата на НЗОК. Формулирани са осем хипотези, шест от които негативни.

Методологията на проучването е представена подробно. Проучването е осъществено в периода 2006 – 2015 г. и има характер на комплексно медико-социално изследване с използване на социологически методи (анкетен и документален метод. Анкетното проучване е проведено сред 229 ОПЛ от области Плевен, Монтана и Ямбол и 513 ЗЗОЛ в 21 центъра подбрани на случаен принцип.

Данните са организирани и анализирани с подходящи статистически методи от описателната и аналитична статистика чрез използване на софтуерния пакет SPSS v.21.

Резултатите са представени последователно на поставените задачи на проучването като са богато илюстрирани в графики и таблици. Направени са вътрешни обобщения на емпиричния материал, но почти липсва анализ на зависимостите и сравнения с международния опит. Оформена е картина на недостатъчна ресурсна обезпеченост за изпълнение на Програмата за профилактика на ЗЗОЛ, слаба мотивираност на ОПЛ, недостатъчна информираност и неудовлетвореност на ЗЗОЛ от профилактичните прегледи при нисък обхват, в който попадат диспансеризираните лица.

Липсва ясно обособен дял в дисертационния труд, който да отразява реализирането на втората част от целта, а именно изработването на предложения за промяна на Програмата на НЗОК за профилактика на ЗЗОЛ. Такива са направени на различни места в раздела „препоръки“.

Изводите от проучването са логично изведени в съответствие с поставените задачи и формулираните хипотези.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертационния труд и представя в пълен обем направените изводи и препоръки.

Приемам посочените от докторантката **приноси с теоретично-позвателен и методологичен характер**. По отношение на **приносите с приложен характер**, включващи промени в съдържанието и софтуера на Програмата на НЗОК за профилактика на ЗЗОЛ, смятам че следва да бъдат оформени като отделен документ, който реално да може да бъде предложен на вниманието на съответните институции.

Д-р Пенка Костадинова отговаря на поставените в ПРАС в МУ-Плевен наукометрични критерии за придобиване на научната степен „доктор“, които включват 3 публикации, от които една в чужбина и една като първи автор. Кандидатката представя свързани с дисертационния труд 4 пълнотекстови публикации на доклади от научни събития у нас и 1 пълнотекс-

това публикация на доклад от научно събитие в чужбина. Д-р Костадинова е първи автор и в 5-те публикации. Научната дейност на кандидатката се допълва от участия в научни форуми и публикации в страната (7 статии в списания и 30 пълнотекстови доклада) и в чужбина (3 статии в списания и 3 пълнотекстови доклада).

Лични впечатления

Познавам д-р Пенка Стефанова от работата ѝ като асистент по социална медицина, където тя се отличаваше с общителност и подчертан интерес към приложно-практическата част на социалната медицина. Като докторант на самостоятелна подготовка, д-р Стефанова стриктно изпълняваше индивидуалния си план, регулярно и прецизно отчиташе дейността си и проявяваше научна инициативност.

Заключение

Представеният дисертационен труд е актуален и предлага ценни препоръки за подобряване на профилактичната дейност в рамките на системата на здравното осигуряване у нас. Цялостната организация и провеждане на проучването показва много добро познаване на материята от страна на докторантката.

Дисертационният труд **„Състояние, тенденции и резултати на програмата на НЗОК за профилактика на задължително здравноосигурените лица над 18 г., осъществявана от общопрактикуващите лекари ”** отговаря на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет-Плевен, поради което давам своето положително становище и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на образователната и научна степен **„доктор”** по научната специалност **„Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ на д-р д-р Пенка Стефанова Костадинова.**

Изготвил становището:

Проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н.

7 август 2017 г.